Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok V. Nr. 1.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 10 stycznia 1928 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

Pojedyńcze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1.

TREŚĆ:

1.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 7-I 1928 r. L. 602-28.

Do wszystkich władz podległych

w sprawie Dziennika Urzędowego K. O. S. W.

Ponieważ wydawany od lat dwóch z funduszów nauczycielstwa tut. Okręgu Dziennik Urzędowy Kuratorjum O. S. Wil. dochodzi — jak to dowodnie stwierdzono — do wszystkich szkół i instytucyj podległych Kuratorjum, przeto postanawiam, iż od dn. 1 stycznia 1928 r. wszelkie rozporządzenia, okólniki, ogłoszenia i t. d., zamieszczone w tym Dzienniku, mają charakter obowiązujący i inną drogą do wiadomości władz podległych i nauczycielstwa podawane nie będą.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

2.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. I-20128-27.

w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. W publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania obowiązuje na obszarze wszystkich okręgów szkolnych rozkład godzin z instrukcją, dołączony do niniejszego rozporządzenia (załącznik 1 i 2).

§ 2. W szkołach, wymienionych powyżej, w których obecnie udziela się nauki języka polskiego już od I oddziału, należy nadal rozpoczynać naukę tego przedmiotu od I oddziału.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1928 r.

§ 4. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą przepisy, normujące rozkład godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania, odmiennie od niniejszego rozporządzenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

Załącznik Nr. 1 do Nr. I-20128-27.

ROZKŁAD GODZIN

w szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

Stopień organizacji szkoły	7-mio klasowa						
Nauczyciel	I	II	III	IV	V	VI	VII
Rocznik	1	2	3	4	5	6	7
Oddział	I	II	III	IV	V	VI	VII
Religja	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	—	6	5	5	3	3	3
Język wykładowy	16/2	6	5	5	3	3	3
Język obcy	—	—	—	—	4	3	3
Rachunki z geometrją	6/2	4	4	4	4	4	3
Przyroda	—	—	2	2	2	3	4
Geografja	—	—	1	2	2	2	} 4
Historja	—	—	2	1	2	2	
Rysunki	2/2	2	2	2	2	2	2
Roboty	2/2	1	2	2	3	3	3
Śpiew	2/2	1	1	1	1	1	1
Ćwiczenia cielesne	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2
RAZEM	18	24	28	28	30	30	30

Stopień organizacji szkoły	6-cio klasowa						
Nauczyciel	I	II	III	IV	V	VI	
Rocznik	1	2	3	4	5	6	7
Oddział	I	II	III	IV	V	VI VII niepodz.	
Religja	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	—	6	5	5	3	3	3
Język wykładowy	16/2	6	5	5	3	3	3
Język obcy	—	—	—	—	4	3	3
Rachunki z geometrją	6/2	4	4	4	4	4	4
Przyroda	—	—	2	2	2	3	3
Geografja	—	—	1	2	2	2	} 4
Historja	—	—	2	1	2	2	
Rysunki	2/2	2	2	2	2	2	
Roboty	2/2	1	2	2	3	3	
Śpiew	2/2	1	1	1	1	1	
Ćwiczenia cielesne	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2	
RAZEM	18	24	28	28	30	30	30

Stopień organizacji szkoły	5-cio klasowa						
Nauczyciel	I	II	III	IV	V		
Rocznik	1	2	3	4	5	6	7
Oddział	I	II	III	IV	V VI VII niepodz.		
Religja	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	—	6	5	5	4	4	4
Język wykładowy	16/2	6	5	5	4	4	4
Język obcy	—	—	—	—	—	—	—
Rachunki z geometrją	6/2	4	4	4	4	4	4
Przyroda	—	—	2	2	4	4	4
Geografja	—	—	1	2	3	2	} 5
Historja	—	—	2	1	2	3	
Rysunki	2/2	2	2	2	2		
Roboty	2/2	1	2	2	2		
Śpiew	2/2	1	1	1	1		
Ćwiczenia cielesne	4/2	4/2	4/2	4/2	4/2		
RAZEM	18	24	28	28	30	30	30

Stopień organizacji szkoły	4-ro klasowa						
Nauczyciel	I	II	III		IV		
Rocznik	1	2	3	4	5	6	7
Oddział	I	II	III	IV	V VI VII niepodz.		
Religja	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	—	6	5	5	4	4	4
Język wykładowy	16/2	6	5	5	4	4	4
Język obcy	—	—	—	—	—	—	—
Rachunki z geometrją	6/2	4	4	4	4	4	4
Przyroda	—	—	1[1]	3	4	4	4
Geografja	—	—	2	2	3	2	} 5
Historja	—	—	2	2	2	3	
Rysunki	2/2	2	2		2		
Roboty	2/2	1	2		2		
Śpiew	2/2	1	1		1		
Ćwiczenia cielesne	4/4	4/2	4/2		4/2		
RAZEM	18	24	28	30	30	30	30

[1]) Głośno.

Załącznik Nr. 1 do Nr. I-20128-27.

ROZKŁAD GODZIN

w szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

Stopień organizacji szkoły	3-klasowa									2-klasowa					1-klasowa				1-klasowa			
Nauczyciel	I		I		II		III			I			II		I nauka podzielna				I nauka niepodzielna			
Rocznik	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4, 5	6, 7	1	2	3,4	5,6,7	1	2	3,4	5,6,7
Oddział	I niepodz.	II niepodz.	I podz.	II podz.	III niepodz.	IV niepodz.	V niepodzielnie	VI niepodzielnie	VII niepodzielnie	I osob.	II niepodz.	III niepodz.	IV niepodzielnie	V niepodzielnie	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Religja	2	2	2	2[1])	2	2	2	2	2	2	2	2[2])	2	2	2[3])	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	—	2	—	$\frac{7}{2}$	5	5	4	4	4	—	6	4	5	5	—	$\frac{7}{2}$	4	4	—	$\frac{9}{2}$	8	8
Język wykładowy	$\frac{24}{2}$	8	$\frac{14}{2}$	$\frac{7}{2}$	5	5	4	4	4	$\frac{10}{2}$	6	4	5	5	$\frac{14}{2}$	$\frac{7}{2}$	4	4	$\frac{15}{2}$	$\frac{9}{2}$	8	8
Rachunki z geometrją	$\frac{12}{2}$	6	$\frac{6}{2}$	3	4	4	4	4	4	$\frac{6}{2}$	4	4	3	3	$\frac{6}{2}$	$\frac{6}{2}$	3	3	$\frac{11}{2}$	$\frac{8}{2}$	6	6
Przyroda	—	—	—	—	1[4])	3	4	4	4	—	—	1	3	3	—	—	1		—	—	1	
Geografja	—	—	—	—	2	2	3	2	5	—	—	1	3	3	—	—	1	1	—	—	1	1
Historja	—	—	—	—	2	2	2	3		—	—	2	2		—	—	2	2	—	—	2	2
Rysunki	$\frac{2}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	2		2			$\frac{1}{2}$	2		1		$\frac{1}{2}$		1		$\frac{2}{2}$		2	
Roboty	$\frac{2}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	2		2			$\frac{1}{2}$	1		2		$\frac{1}{2}$		1		$\frac{2}{2}$		1	
Śpiew	$\frac{2}{2}$		$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{2}$	1		1			$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{2}$		2		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	
Ćwiczenia cielesne	$\frac{2}{2}$		$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{2}$		$\frac{4}{2}$			$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{2}$		$\frac{4}{2}$		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	
RAZEM	24	28	14	16	28	30	30	30	30	12	22	22	30	30	14	14	20	20	18	18	32	32

[1]) Uczą się razem oba oddziały. [2]) Uczą się razem I, II, III oddział. [3]) Uczy się razem oddział I z II a III z IV. [4]) Głośno.

Załącznik Nr. 2 do Nr. I-20128-27.

INSTRUKCJA

do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. I-20128-27 w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

1. Naukę języka polskiego należy rozpocząć od pogadanek ustnych na tematy z najbliższego otoczenia w domu i w szkole. Do nauki czytania i pisania (elementarza) należy przystąpić nie prędzej, niż po upływie trzech pierwszych miesięcy nauki szkolnej.

2. W drugim roku nauki języka polskiego należy przystąpić do czytania odpowiedniej książki.

3. W szkołach, w których obecnie udziela się nauki języka polskiego już od I oddziału (§ 2) należy naukę tego przedmiotu w I oddziale ograniczyć wyłącznie do przeprowadzenia pogadanek z najbliższego otoczenia.

3.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 27 września 1927 r. Nr. O. Prez. 5626/27.

Do PP. Kuratorów Okręgów Szkolnych

w sprawie nauczania jęz. polskiego dzieci z poza granic Państwa Polskiego.

Ministerstwo W. R. i O. P. od dwóch lat organizuje w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, oraz z innemi czynnikami, wysyłkę dzieci polskich z poza granic Państwa Polskiego do Polski.

Cel, jaki temu przedsięwzięciu przyświeca, jest wzniosły i ważny: utrzymanie polskości wśród uchodźtwa polskiego i podtrzymanie łączności z macierzą, a z drugiej strony propaganda Polski przez dzieci i wśród starszego osiadłego poza granicami, częściowo już zobojętniałego dla Polski wychodźtwa.

O tem pamiętając, trzeba jasno sobie zdawać sprawę, że dzieci przesłane do kraju i umieszczone w różnych szkołach i bursach muszą być traktowane z należytą pieczołowitością i otoczone bardzo troskliwą opieką zarówno w szkole jak i poza szkołą.

Nie można do tych dzieci przykładać miary tej samej, co do dzieci polskich, w Polsce urodzonych i zamieszkałych.

Z natury rzeczy wynika, że dziecko urodzone lub choćby tylko wychowane na obczyźnie nie włada językiem ojczystym tak, jak dziecko, wychowane w kraju. Okoliczność ta nietylko nie może pod żadnym warunkiem stanowić argumentu dla pozbycia się danego ucznia ze szkoły, jak to podkreślił okólnik z dnia 8 września r. b. Nr. O. Prez. pf. 856/27, lecz przeciwnie winna się stać bodźcem do tem gorliwszego zajęcia się pod tym względem dziećmi wychodźców.

Dlatego zwracam się do Panów Kuratorów z wezwaniem, aby polecili nauczycielstwu, by z wielkim taktem odnosiło się do tych dzieci oraz dokładało wszelkich starań, by dzieci te jak najrychlej zrównały się w omawianej dziedzinie ze swymi współtowarzyszami.

W całej tej sprawie nauczycielstwo winno pamiętać zawsze o celu jaki przyświeca tej akcji, a nadto pamiętać też, że wszelkie niezręczne postąpienie ze strony nauczycielstwa wobec dzieci spowodować może łatwo niechęć ich rodziców do Polski, co z łatwością może być wyzyskane na terenach zagranicznych przez czynniki, niechętnie patrzące na akcję podtrzymania polskości.

Zechcą Kuratorja podać powyższe do wiadomości dyrekcyj podległych sobie szkół, w których kształcą się dzieci wychodźców.

Minister
Dr. Dobrucki.

4.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dn. 2 grudnia 1927 r. L. II-17285/27.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Wizytatora Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego)

w sprawie dni wolnych od nauki.

Nawiązując do rozporządzenia z dn. 7 listopada 1927 r. L. II.15525/27 w sprawie podziału roku szkolnego na okresy, Ministerstwo wyjaśnia, że przerwa między pierwszem, a drugiem półroczem (dnia 31 stycznia i 1 lutego) jest wolna od zajęć szkolnych.

Za ministra
(—) Dr. Z. Zagórowski
p. o. Dyrektora Departamentu.

5.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 8 listopada 1927 r. Nr. II P. 15963/27.

w sprawie praktyki przedegzaminowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.

Zmieniając częściowo brzmienie § 1 rozporządzenia Kierownika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcą-

cych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11-173 poz. 128), nadaję mu brzmienie następujące:

„Przez „praktykę przedegzaminową" rozumieć należy w niniejszem zarządzeniu praktykę nauczycielską, wymienioną jako jeden z warunków dopuszczenia bądź do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, według rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18-140 poz. 185), bądź do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9-110 poz. 68)".

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

6.

PISMO

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 16.XII.1927 r. L. III-36085/27.

Do Dyrekcji Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie

w sprawie uprawnień absolwentów Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie.

Kuratorjum zawiadamia, iż dekretem z dnia 9 grudnia 1927 r. L. dz. III. A. B. 16188/27 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznało absolwentom Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie uprawnienia z artykułu 2 punkt a. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska w państwowej służbie cywilnej.

Na mocy powyższego dekretu absolwenci Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie, ubiegający się o nadanie stanowiska w urzędzie państwowym, odpowiadają poziomem wykształcenia, wymaganym od kandydatów na urzędników państwowych drugiej kategorji, stosownie do ustępu trzeciego artykułu 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. Ust. R. P. z dnia 31.II.1922 r. Nr. 21 poz. 164). Wobec powyższego Kuratorjum upoważnia Dyrekcję do umieszczania odpowiedniego nadruku na świadectwach ukończenia Instytutu.

Kurator Okręgu szkolnego
(—) *w. z. Pogorzelski*
Naczelnik Wydziału.

7.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Województwa Śląskiego oraz do Liceum Krzemienieckiego

w sprawie badania lekarskiego nauczycieli oraz kandydatów do służby nauczycielskiej.

Zarządzam, aby władze przełożone nauczyciela, przesyłając do lekarza powiatowego osobę, mającą być zbadaną, dokładnie określały, czy osoba ta jest kandydatem do służby nauczycielskiej lub też czy jest już nauczycielem mianowanym, czy kontraktowym. Również i cel badania powinien być wymieniony: czy chodzi o stwierdzenie zdolności do dalszej służby, czy w celu przyjęcia na kurs, czy w celu udzielenia urlopu zdrowotnego i t. p.

Karty porady do lekarzy, umówionych dla państwowej pomocy lekarskiej, należy wydawać tylko takim osobom lub członkom ich rodzin, które są mianowane. a nie urzędnikom lub nauczycielom kontraktowym, gdyż ci ostatni nie są uprawnieni do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej, podlegają natomiast obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, w myśl ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 44 poz. 272).

Warszawa, dnia 16 listopada 1927 r. (Nr. I 15863/27).

Minister
(—) *Dr. Dobrucki*

8.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1927 roku L. O. Prez. 7659/27.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie druków szkolnych i świadectw.

W związku z okólnikiem z dnia 14 maja 1927 roku Nr. O. Prez. 3000/27, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przypomina, że *jedynie Drukarnia państwowa w Warszawie jest upoważniona do drukowania świadectw i innych druków szkolnych.*

W myśl tej zasady Ministerstwo W. R. i O. P. zamówiło obecnie w Drukarni państwowej dalsze druki i nowe świadectwa szkolne:

A. Druki szkolne.

I. dla seminarjów nauczycielskich.

1) „Teczka kandydata (tki) na kurs" wraz z dwoma załącznikami: a) prośba o przyjęcie, b) świadectwo lekarza szkolnego.

2) „Księga ewidencyjna uczniów".
3) „Katalog okresowy".
4) „Katalog główny".
5) „Księga stypendjów".
6) „Protokół egzaminu dojrzałości".
7) „Protokół egzaminu dojrzałości dla eksternów".
8) „Zaświadczenie" dla eksternów, którzy złożyli egzamin dojrzałości z wynikiem ujemnym.
9) „Dziennik lekcyjny".
10) „Dziennik podawczy" dla dyrekcji seminarjum.

II. dla gimnazjów.

1) Teczka kandydata (tki) do klasy" wraz z dwoma załącznikami: a) prośba o przyjęcie, b) świadectwo lekarza szkolnego.
2) „Teczka kandydata (tki) do klasy pierwszej".
3) „Księga ewidencyjna uczniów".
4) „Katalog okresowy".
5) „Katalog główny".
6) „Protokół egzaminu dojrzałości".
7) „Protokół egzaminu dojrzałości dla eksternów".
8) „Dziennik lekcyjny".
9) „Dziennik podawczy" dla dyrekcji gimnazjum.

B. Świadectwa szkolne.

Zarówno dla seminarjów nauczycielskich jak i gimnazjów zamówione zostały:

1) półroczne świadectwa szkolne;
2) świadectwa odejścia.

Sposób zamawiania, przesyłania pieniędzy, odbioru, signa i ceny — podane zostaną Kuratorjum do wiadomości w czasie niedługim.

Za Ministra
Miecz. Szerer
Dyrektor Departamentu.

9.

OKÓLNIK
Ministerstwa Skarbu

z dnia 6 grudnia 1927 r. L- 3031/D.III/1

Do Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydjum Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw

w sprawie kosztów przesiedlenia.

Wskutek zapytania jednej z Władz, czy ryczałt na pokrycie kosztów przesiedlenia, unormowany § 19 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (od-

komenderowania) i przeniesienia (Dz. U. R. P. N. 92 poz. 826) można przyznać także tym funkcjonarjuszom, którzy zgłosili się na nowem miejscu służbowem przed wejściem w życie wyżej wymienionego rozporządzenia, a ze względu na trudne warunki mieszkaniowe nie byli dotychczas w możności dokonać przewozu urządzenia domowego na nowe miejsce służbowe, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

O należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia decydują przepisy, które obowiązywały *w czasie odbywania* podróży służbowej, delegacji (odkomenderowania) względnie przeniesienia (a nie przepisy, obowiązujące *w czasie wydania* odnośnych zarządzeń administracyjnych).

W tym stanie rzeczy Ministerstwo Skarbu nie znajduje przeszkód do wypłaty tego ryczałtu wyżej wymienionym funkcjonarjuszom.

Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie odpowiednich zarządzeń.

(—) *Grodyński*
Podsekretarz Stanu.

10.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Do wszystkich Władz i Urzędów, podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. P.

w sprawie wykładni art. 4 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) o dodatku ekonomicznym.

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 24 października 1927 roku L. D. III. 2705/1, wydanym w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów zmieniło dotychczasową wykładnię art. 4 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) o dodatku ekonomicznym, wyrażoną w okólniku z dnia 2 maja 1925 r. L. 871/DB/1, w sposób następujący:

Prawo funkcjonarjusza państwowego (mężczyzny i kobiety) do dodatku ekonomicznego zależy od istnienia dwóch warunków, a mianowicie:

1) by osoby, na które funkcjonarjusz państwowy stara się o dodatek ekonomiczny, mogły być zaliczone do jego rodziny w rozumieniu powołanego przepisu, t. j. by odpowiadały wymogom, określonym w ustępie trzecim i następnych tego przepisu, oraz

2) by funkcjonarjusz osoby te rzeczywiście utrzymywał.

O ile chodzi o dodatek ekonomiczny dla funkcjonarjusza - mężczyzny, przyjąć należy domniemanie (a więc z reguły nie żądać dowodu), że rzeczywiście utrzymuje odnośnych członków rodziny, ponieważ utrzymującym rodzinę jest z reguły mąż, względnie ojciec, co zresztą odpowiada także zasadom prawa cywilnego.

Gdyby jednak władzy nasunęło się uzasadnione przepuszczenie, że w konkretnym wypadku funkcjonarjusz - mężczyzna zupełnie nie przyczynia się do utrzymania danego członka rodziny, władza powinna zażądać od niego udowodnienia faktu utrzymywania. Kwestja, w jaki sposób ten

dowód ma być przeprowadzony, zależy od uznania władzy w każdym poszczególnym wypadku.

O ile chodzi o dodatek ekonomiczny dla funkcjonarjusza - kobiety, należy z reguły żądać od niej dowodu faktycznego utrzymywania rodziny. Dodatek ekonomiczny na męża może być jej przyznany tylko w tym jednym ustawowym wypadku, gdy mąż jest zupełnie niezdolny do zarobkowania.

Powody utrzymywania dzieci przez funkcjonarjusza - kobietę mogą być różnorodne, jak: niezdolność męża do zarobkowania, niezarobkowanie męża z powodu niemożności znalezienia pracy (bezrobocie); separacja od stołu i łoża, względnie rozwód, o ile w wyniku postępowania separacyjnego (rozwodowego) spadnie obowiązek utrzymywania dzieci na żonę, lub też gdy taki obowiązek przyjmie żona na siebie dobrowolnie, na mocy umowy z mężem, zawartej w toku wspomnianego postępowania; zaginięcie męża bez wieści; śmierć męża i tym podobne powody uzasadniające w konkretnym wypadku faktyczne utrzymywanie dzieci przez funkcjonarjusza - kobietę.

Warszawa, dnia 29 października 1927 r. (Nr. O. Prez. 6538/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *W. Żłobicki.*
w z. Podsekretarza Stanu.

11.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Do wszystkich władz i urzędów podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. P.

w sprawie wykładni art. 6 ustęp ostatni ustawy uposażeniowej z dnia 9.X. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 24 października 1927 r. L. 1932/DB./2, wydanym w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów podało następującą wykładnię art. 6 ustęp ostatni ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924):

Przez słowo „półrocze” nie należy rozumieć półroczy kalendarzowych, liczonych od 1 stycznia do 30 czerwca, względnie od 1 lipca do 31 grudnia, lecz okresy czasu 6-miesięczne, liczone od dnia powstania powodu, wstrzymującego posunięcie do wyższego szczebla.

P r z y k ł a d: urzędnik, któremu ustalono termin posunięcia do następnego szczebla na dzień 1 stycznia 1926 r., został powołany do obowiązkowej służby wojskowej dnia 2 października 1925 r., a powrócił z tej służby i zgłosił się do służby cywilnej w dniu 18 marca 1927 r. Powód, wstrzymujący posunięcie do następnego szczebla, powstał dnia 2 października 1925 r. i trwał 1 rok 5 miesięcy i 25 dni. Pierwotny termin posu-

nięcia do następnego szczebla, ustalony na dzień 1 stycznia 1926 r., należy zatem przesunąć na dzień 1 lipca 1927 r., ponieważ końcowy okres (5 miesięcy i 15 dni), jako większy od 3 miesięcy, liczy się za pełny okres sześciomiesięczny.

Warszawa, dnia 29 października 1927 r. (Nr. O. Prez. 6537/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *W Żłobicki*
w. z. Podsekretarza Stanu.

12.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 grudnia 1927 r. Nr. II 18593/27.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Wizytatora Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego)

w sprawie ulg taryfowych na kolejach w pociągach pośpiesznych.

Ministerstwo komunikacji zarządziło pismem z dnia 3 grudnia 1927 r. Nr. III.1625/27 co następuje:

Na zbliżający się okres świąt Bożego Narodzenia przedłuża się moc obowiązującą rozporządzenia M. K. z dnia 4 maja r. b. Nr. III.1625/27, dotyczącego prawa młodzieży szkolnej do przejazdu pociągami pośpiesznemi na podstawie dotychczasowych zaświadczeń szkolnych.

Ze względu na wynikłe w okresie feryj letnich wątpliwości w stosowaniu rzeczonego rozporządzenia wyjaśnia się, że prawo korzystania z przejazdów pociągami pośpiesznemi przysługuje w tych wypadkach, gdy odległość od stacji wyjazdu do stacji końcowej wynosi ponad 300 km., bez względu na przestrzeń, którą się przebywa w pociągu pośpiesznym. Określona powyższem rozporządzeniem minimalna odległość jest przewidziana łącznie dla podróży w pociągu osobowym i pośpiesznym. Przy podróżach np. z Warszawy do Olkusza prawo przejazdów w pociągach pośpiesznych przysługuje młodzieży w myśl cytowanego rozporządzenia pomimo, że podróż w pociągu pośpiesznym odbywa się tylko na przestrzeni 113 km., ale ta odległość łącznie z przebytą przestrzenią w pociągu osobowym wynosi ponad 300 km.

O tem należy zawiadomić bezzwłocznie zarządy podległych Kuratorjum zakładów naukowych, których uczniom przysługują ulgi taryfowe na kolejach oraz Inspektoraty szkolne.

Za Ministra
(—) *Dr. Zagórowski*
p. o. Dyrektora Departamentu.

13.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Do Dyrekcji szkół, Panów Inspektorów Szkolnych i ogółu nauczycielstwa

w sprawie składek na fundusz olimpijski.

Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich zwrócił się do społeczeństwa z apelem do składek na rzecz udziału Polski w IX Olimpjadzie, która odbędzie się w r. 1928 w Amsterdamie.

Ze względu na niezmierną doniosłość tej sprawy i na jej wielkie znaczenie propagandowe, zwracam się do ogółu nauczycielstwa podległych mi szkół z wezwaniem do możliwie wydatnego poparcia akcji wymienionego Komitetu, który zwrócił się o udzielenie pomocy do organizacyj nauczycielskich.

Adres P. K. I. O.: Warszawa, Wiejska 11. Konto P. K. O. Funduszu Olimpijskiego: 14—450.

Wilno, dn. 24 grudnia 1927 r. (L. O—37106-27).

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

14.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 19.XII.1927 L. I-36750/27.

Do pp. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj (kierownictw) i Nauczycieli Szkół

w sprawie poszukiwań archeologicznych.

Doszło do wiadomości Kuratorjum, że kierownik jednej z publicznych szkół powszechnych przeprowadził rozkopy cmentarzyska wczesnohistorycznego, wydobywając z poszczególnych kurhanów niektóre przedmioty.

W związku z powyższem zwracam uwagę, że wszelkie prywatne poszukiwania archeologiczne wymagają — w myśl art. 25-go Dekretu Nr. 344 z dnia 15 września 1921 r. w przedmiocie ochrony zabytków sztuki i kultury (Dz. U. T. K. R. Nr. 31 z dn. 30.IX.1921 r.)—pozwolenia Urzędu Konserwatora, zwględnie Państwowego Grona Konserwatorów dla Zabytków Przedhistorycznych w Warszawie, prowadzenie zaś samowolne rozkopów jest niedozwolone.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *Pogorzelski*

15.

Ogłoszenie urzędowe.

Egzamin dojrzałości dla eksternów w terminie wiosennym 1928.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie podaje do wiadomości, zgodnie z § 61 Regulaminu egzaminów dojrzałości (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 2. z r. 1926), że egzamin dla eksternów w terminie wiosennym 1928 r. odbywać się będzie w miesiącach lutym i marcu. Początek egzaminów w poniedziałek dn. 20 lutego.

Podania odpowiednio udokumentowane przyjmuje sekretarjat Kuratorjum (ul. Wolana 10) w godzinach urzędowych do dnia 10 lutego 1928 r. Podania nadesłane po dniu 10 lutego oraz niezawierające wszystkich przepisanych danych i załączników, uwzględnione bezwarunkowo nie będą.

Zgodnie z § 62 Regulaminu, w Okręgu Szkolnym Wileńskim zdawać egzamin mogą tylko te osoby, które zamieszkują na terenie tego Okręgu lub uczęszczały ostatnio do wyższych klas gimnazjów Okręgu Wileńskiego.

W podaniu o dopuszczenie do egzaminu należy wskazać wydział gimnazjum, (human., mat.-przyrodn., klasyczny), który ekstern sobie obiera, oraz zaznaczyć z którego języka nowożytnego (francuski, angielski, niemiecki) chce zdawać; nadto — o ile obiera sobie wydział mat.-przyrodniczy — czy chce zdawać z kursu przyrodoznawstwa, wyznaczonego na kl. VIII-mą.

Do podania należy dołączyć:

1) metrykę urodzenia,
2) życiorys własnoręcznie napisany z dokładnem wskazaniem, gdzie ekstern się uczył, gdzie, kiedy i jakie składał już egzaminy, jak przygotowywał się do egzaminów dojrzałości,
3) świadectwa szkolne, o ile je posiada,
4) wykaz lektury z języka polskiego i języków obcych,
5) kwit kasy Skarbowej, świadczący o wpłaceniu taksy egzaminacyjnej w wysokości 60 zł.,
6) dwie nienaklejone fotografje, zaopatrzone własnoręcznym podpisem,
7) świadectwo moralności, wystawione przez władzę kompetentne miejsca zamieszkania.

Kandydaci do egzaminu winni się zapoznać dokładnie z Regulaminem egzaminów, oraz z programem odpowiedniego typu gimnazjum (do nabycia w księgarniach).

Kuratorjum nie zawiadamia oddzielnie petentów o uwzględnieniu lub odrzuceniu ich podania; lista dopuszczonych do egzaminu wywieszona będzie w przedsionku Kuratorjum na pięć dni przed egzaminem, pozatem w czasie od 10-go lutego udzielać będzie informacyj w godzinach urzędowych kancelarja Wydziału Szkół Średnich w Kuratorjum.

16.

Komunikaty i zawiadomienia.

Słownik geograficzny i Encyklopedja Ilustrowana.

Ukazał się w druku i jest do nabycia w księgarni Trzaska, Ewert i Michalski w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 13, Hotel Europejski, „Słownik Geograficzny".

Nabycie tego wydawnictwa może być uskutecznione na warunkach spłaty miesięcznej po 10 zł. Cena 2 tomów Słownika Geograficznego, oprawionych w płótno 86 zł.; oprawionych w półskórek — 98 zł.; w półskórek w jednym tomie — 98 zł.; i na papierze japońskim oprawiony w skórę 150 zł.

Również jest do nabycia w tejże Księgarni „Ilustrowana Encyklopedja", również na warunkach spłat miesięcznych.

Cena każdego tomu, oprawionego w płótno zł. 78; w półskórek zł. 88 — raty miesięczne 20 zł.

Portrety Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Dom Handlowy P. Slusarski w Warszawie, ul. Nowy Świat 57, posiada na składzie portrety Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

17.

Ruch służbowy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Mianowani:

1. *Józef Małowieski*, referendarz VII st. sł., p. o. Naczelnika Wydziału Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, radcą Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w VI st. sł. z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16-XII 1927 r. Nr. O. Prez. 7415-27).
2. *Antoni Licznarowski*, asesor VIII st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, asesorem VII st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 grudnia 1927 r. Nr. O. Prez. 7839-27).
3. *Hieronim Radwiłowicz*, asesor VIII st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, asesorem VII st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 30 grudnia 1927 r. Nr. O. Prez. 7840-27).
4. *Mikołaj Petko*, kontroler IX st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, kontrolerem w VIII st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29-XII 1927 r. Nr. O. 38212-27).

5. *Marja Kucewiczówna*, urzędnik X st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, kontrolerem IX st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 30 grudnia 1927 r. Nr. O. 38210-27).

6. *Ludwik Kępiński*, urzędnik prowizoryczny IX st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, sekretarzem w IX st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29 grudnia 1927 r. Nr. O. 38207-27).

7. *Konstanty Grunt-Meyer*, adjunkt kancelaryjny IX st. sł Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, sekretarzem w IX st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29-XII 1927 r. Nr. O. 38215-27).

8. *Mieczysława Grodzicka*, urzędnik prowizoryczny XI st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, rachmistrzem w XI st. zł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29-XII 1927 r. Nr. O. 38209-27).

9. *Zenobja Bantlówna*, urzędnik XII st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, kancelistą w XI st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29-XII 1927 r. Nr. O. 38211-27).

10. *Irena Trusewiczówna*, urzędnik prowizoryczny XII st. sł. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, kancelistą XII st. sł. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dniem 1 stycznia 1928 r. (Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 29-XII 1927 r. Nr. O. 38208-27).

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Mianowania:

1. P. *Ancewicz Antoni*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 1 grudnia 1927 r. L. II-17847-27 zamianowany nauczycielem tymczas. gimn. państw. im. J. Słowackiego w Wilnie i przydzielony do gimnazjum im. Tomasza Zana w Mołodecznie od dnia 1 września 1927 r.

2. P. *Buczek Henryk*, pismem Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 14-X 1927 r. Nr. II-14931-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimn. państw. im. J. Słowackiego w Wilnie od dnia 15-go września 1927 r. i przydzielony do gimnazjum im. Tomasza Zana w Mołodecznie.

3. P. *Jończyk Adolf*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 października 1927 r. L. II-14718-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum panstw. im. J. Piłsudskiego w Święcianach od dnia 1-go października 1927 r.

4. P. *Wendorf Władysław*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 15-X 1927 r. L. II-15014-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im. Św. Kazimierza w N. Wilejce od dnia 1-go października 1927 r.

5. P. *Loegler Maksymiljan*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 8-XI 1927 r. L. II-16452-27 mianowany nauczycielem tymczas. gimnazjum państw. im. Tadeusza Kościuszki w Słonimie od dnia 1 listopada 1927 r.

6. P. *Supiński Wiktor*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 2-XII 1927 r. L. II-17846-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im. Tadeusza Kościuszki w Słonimie od dnia 1-go grudnia 1927 r.

7. P. *Poźniak Stanisław*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6-X 1927 r. L. II-14454-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach, od dnia 1 października 1927 r.

8. P. *Peretiatkowiczowa Wacława*, pismem MInisterstwa W. R. i O. P. z dnia 24-IX 1927 r. L. II-13844-27 mianowana nauczycielką gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach od dnia 1 października 1927 r.

9. P. *Gnatowska Zofja*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 22-XI 1927 r. L. II-16759-27 mianowana nauczycielką tymczas. gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach od 1 grudnia 1927 r. i przydzielona do gimnazjum T-stwa Szkoły Średniej w Stołpcach.

10. P. *Narudzki Wacław*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29-X 1927 r. L. II-16003-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im Piramowicza w Dziśnie od dnia 1-go listopada 1927 r.

11. P. *Paszke Edgar*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26-IX 1927 r. L.II-13280-27 mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im. Hetmana Jana Chodkiewicza w Lidzie od dnia 1-go września 1927 r.

12. P. *Hordziejewicz Bolesław*, pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6-X 1927 r. L. II-14596-27, mianowany nauczycielem tymczasowym gimnazjum państw. im. Mickiewicza w Nowogródku od dnia 1 października 1927 r. i przydzielony do gimnazjum białoruskiego w Nowogródku.

Przeniesienia:

1. Pan Minister W. R i O. P. dekretem z dnia 24-XI 1927 r. L. II-17543-27 przeniósł, ze względu na dobro szkoły, p. *Aleksandra Niedbalskiego*, nauczyciela gimnazjum państw. im Żółkiewskiego w Siedlcach, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państw. im. Kościuszki w Słonimie od dnia 1 grudnia 1927 r.

2. Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 24 XI 1927 r. L. II-16563-27 przeniósł, ze względu na dobro szkoły, d-ra *Marcelego Prószyńskiego*, profesora VIII kl. gimnazjum państw. im. Kr. Kazimierza Wielkiego we Lwowie, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państw. im. Piramowicza w Dziśnie od dnia 1-go grudnia 1927 r.

3. Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dn. 9-XI 1927 r. L. II-15691-27 przeniósł, ze względu na dobro szkoły, p. *Józefę Wojciechowską*, nauczycielkę gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państw. im. Henryka Sienkiewicza w Wilejce od dnia 1 listopada 1927 r.

4. Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dn. 7-X 1927 r. L. II-14604-27 przeniósł p. *Tadeusza-Marjana Sikorskiego*, nauczyciela gimnazjum państwowego w Prużanie, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach od dnia 1 października 1927 r. i przydzielił jednocześnie do gimnazjum T-stwa Szkoły Sredniej w Stołpcach.

5. Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dn. 9-XI 1927 r. L. II-15691-27 przeniósł, na własną prośbę, p. *Feliksa Adamowicza*, dyrektora gimnazjum państw. im Tadeusza Rejtana w Baranowiczach, na stanowisko nauczyciela

gimnazjum państw. im. Jana Śniadeckiego w Oszmianie od dnia 1 listopada 1927 r.

6. Pan Kurator O. S Wil. pismem z dnia 28-XI 1927 r. L. II-34108-27 przeniósł p. *Ignacego Przezdómskiego*, nauczyciela tymczasowego gimnazjum państw. im. H. Sienkiewicza w Wilejce, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach od dnia 1 listopada 1927 r.

7. Pan Kurator O.S.Wil. pismem z dnia 31-V 1927 r. L. II-30530-27 przeniósł p. *Wilhelma Gorskiego*, nauczyciela tymczasowego gimnazjum państw. im. Adama Czartoryskiego w Wilnie, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państwowego im. Chodkiewicza w Lidzie od dnia 1-go listopada 1927 r.

Zwolnienia:

1. Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dn. 9-XI 1927 L. II-15691-27 zwolnił p. *Henryka Markowicza*, ze stanowiska nauczyciela gimnazjum państw. im. Tadeusza Rejtana w Baranowiczach od dnia 1 grudnia 1927 r.

18.

Dział nieurzędowy.

Pożegnanie Kuratora dr. A. Ryniewicza.

W środę dnia 28 grudnia 1927 r. w sali im. ks. A. Czartoryskiego, w gmachu Kuratorjum O. S. Wil. odbyło się pożegnanie przeniesionego na równorzędne stanowisko do Łodzi P. Kuratora, dr. A. Ryniewicza.

Na uroczystość przybyło licznie nauczycielstwo wszystkich typów szkół, urzędnicy Kuratorjum, oraz przedstawiciele organizacyj oświatowych, komitetów rodzicielskich, prasy i t. d.

Do zebranych przemówił w pierwszym rzędzie p. S. Pogorzelski, obejmujący po Kuratorze Ryniewiczu kierownictwo Urzędu, który w serdecznych słowach oddał hołd zasługom ustępującego Kuratora i pożegnał go w imieniu pracowników Kuratorjum.

P. dyr. B. Zapaśnik przemawiał w imieniu koła Dyrektorów szkół średnich, oraz Okręgu T. N. S, W. Imieniem nauczycielstwa szkół powszechnych, zrzeszonego w Chrześć. Narod. Stow. Naucz. Szk. Powsz. wystąpił p. Romanowski, Obadwaj mówcy szczególnie podkreślali serdeczny i życzliwy stosunek, jaki łączył p. Kuratora Ryniewicza z nauczycielstwem.

W imieniu Centrali Opiek szkolnych wygłosił przemówienie p. mec. Zagórski, życząc Panu Kuratorowi na nowem stanowisku równego zaufania i życzliwości ze strony rodziców dziatwy szkolnej, jak w Wilnie.

P. dyr. Ciozda złożył w im. Pol. Mac. Szkolnej podziękowanie P. Kuratorowi za życzliwą opiekę nad oświatą pozaszkolną.

Przemówienie P. Kuratora Ryniewicza, który dziękował za okazaną życzliwość, zakończyło tę podniosłą uroczystość.

SPRAWOZDANIE

Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego za rok 1927.

W r. 1927 Czytelnia była otwarta przez 289 dni. W m-cu lipcu Czytelnia była otwarta 2 razy tygodniowo, w sierpniu 3 razy tygodniowo. W ciągu tego czasu odwiedziło czytelnię 4268 osób, od 2 do 54 osób dziennie; miesięcznie od 121 osób (w sierpniu) do 472 osób (we wrześniu). Srednia frekwencja dzienna—14 osób, średnia miesięczna 355 osób. W stosunku do roku 1924, frekwencja powiększyła się 14-krotnie.

Czytelnia prenumerowała 77 czasopism, w tej liczbie 41 — pedagogicznych, posiadała do użytku czytelników encyklopedje i słowniki w języku polskim i obcych, atlasy, albumy sztuki, geograficzne i przyrodnicze.

Bibljoteka (wypożyczalnia) była otwarta przez 284 dni. W lipcu bibljoteka funkcjonowała 2 razy tygodniowo, w sierpniu 3 razy tygodniowo.

W ciągu roku odwiedziło bibljotekę 10.609 osób; od 7 do 94 osób dziennie, od 505 do 1034 miesięcznie; średnia dzienna—37 osób, średnia miesięczna—884 osoby. Najniższa frekwencja była w sierpniu, najwyższa—w maju.

Książek w tym czasie wypożyczono 17,422, od 5 do 146 dziennie, od 853 do 1659 miesięcznie; średnio wypożyczono dziennie 61 książek miesięcznie 1451 książkę.

Ilość abonentów z 338 na 1-I 1927 wzrosła do 610, w ciągu roku, ale ponieważ ubyło w ciągu roku 191 dawnych abonentów, na 31-XII 1927 r. ilość abonentów wyniosła 419 osób, kobiet 260 i mężczyzn 159. Z m. Wilna było 344 osoby, z okolic 75 osób. Z całej liczby abonentów (419) przypada na nauczycieli 333 (z nich 290 ze szkół państwowych i 43 ze szkół prywatnych).

Ogólna liczba abonentów daje się podzielić na następujące grupy:

1. Nauczycieli szkół średnich państw. .	59	
2. „ „ „ prywatn. .	27	
3. „ „ powszech. państw. .	247	(w tej liczbie 30 naucz. z wyższ. kursu human.).
4. „ „ „ prywatn. .	16	
5. Akademików	21	
6. Uczniów szkół średnich	9	
7. Pracowników Kuratorjum i Inspektorat.	48	
8. Osób obcych szkolnictwu	8	
RAZEM .	419 osób.	

Składkę członkowską na bibljotekę 1 zł. miesięcznie płaciła większa ilość nauczycieli, a mianowicie 501 osoba na dz. 31-XII 1927 r.

Następująca tablica daje wyraźne pojęcie o wzroście frekwencji w czytelni i bibljotece w ciągu 4 lat ubiegłych:

Rok	Czytelnia			Bibljoteka				
	Dni	Osób	Średn. dzienn.	Dni	Osób	Średn. dzienn.	Książek	Średn dzienn.
1924	28	42	1	—	—	—	—	—
1925	307	1344	4	95	1005	10	1696	17
1926	283	3397	12	287	8149	28	13.957	48
1927	289	4268	14	284	10609	37	17.422	61

Stan księgozbioru na 31-XII 1927 r. przedstawia się następująco:
Książek zinwentaryzowanych i skatalogowanych . . 9293 tomy.
Książek rosyjskich wpisanych do ogólnego inwentarza Nr. Nr. 1779, tomów około . . . . . . 3000 „
Książek nieinwentaryzowanych (pozostałość po dawnej bibljotece Kuratorjum) około . . . . . 800 „
Książek nieinwentaryzowanych niedawno nabytych . 36 „
Książek duplikatów około . . . . 600 „

RAZEM 13.729 tomów.

Nabyto książek i czasopism w ciągu roku za ogólną sumę 5508 zł. 39 gr., suma ta pochodzi ze składek członkowskich w wysokości 1 zł. miesięcznie.

Następujące osoby i instytucje ofiarowały bibljotece książki w roku sprawozdawczym, a mianowicie:

1. Bibljoteka Publiczna w Warszawie. 112 książek i broszur.
2. „ M-wa W.R. i O.P. w Warszawie. 58 „ i pism.
3. „ Publiczna i Uniwersytecka w Wilnie 30 „ „ „
4. P. dr. Z. Fedorowicz . . . 11 książek.
5. P. L. Kępiński . . . . 4 czasopisma.
6. P. J. Paprocki . . . . 19 książek.
7. P. J. Łukaszewicz . . . . 2 książki.
8. P. J. Jeśmanowiczówna . . . 1 książkę.
9. P. H. Jasiewiczówna . . . 1 książkę.
10. P. Boroński z Dzisny . . . 2 książki.

Razem 240 książek.

P. T. Turkowski, Dyrektor W. K. N. w Wilnie złożył bibljotece w depozycie 129 książek (przeważnie z dziedziny historji i krytyki literatury), stanowiących własność W. K. N., z pozwoleniem korzystania z tego depozytu, prócz uczniów Kursu Wyższego i wszystkim abonentom bibljoteki.

W październiku r. 1927 Zarząd bibljoteki zainicjował szereg odczytów na tematy pedagogiczne; odczyty te odbywały się raz na miesiąc w gmachu Kuratorjum, w sali im. Czartoryskiego, sąsiadującej z czytelnią. Tematy były następujące:

1. Dn. 6.X.27. 1. P. Kur. dr. A. Ryniewicz—słowo wstępne.
2. P. Wiz. T. Mianowski—Nowy ustrój szkół w Rz. P.

3. P. dr. Z. Fedorowicz — Wychowawczy wpływ klasy na jednostkę.

2. Dn. 16.XI.27. 1. P. wiz. Z. Szulczyński — Współczesne zagadnienia dydaktyczne i pedagogiczne.

3. Dn.14.XII.27. 1. Dr. J. Klawe — Sprawozdanie z tygodnia prelekcyj dla dyrektorów w Warszawie.

Wejście było bezpłatne dla czytelników C. B. P. i gości. Obecnych na odczytach było od 50 do 250 osób na każdym.

Komunikaty związków i stowarzyszeń nauczycielskich.

Zjazd Delegatów T. N. S. W. Okręgu Wileńskiego w Wilnie.

W dn. 18 i 19 grudnia 1927 r. odbył się piąty doroczny zjazd delegatów kół Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych Okręgu Wileńskiego w gmachu Kuratorjum O. S. w pięknej sali im. Ks. Czartoryskiego.

Otwarcie zjazdu poprzedziło nabożeństwo, które odprawił J. E. Ks. Arcybiskup Metropolita Romuald Jałbrzykowski w kościele św. Michała. O godz. 11-ej w obecności Władz, Organizacyj społecznych, Delegata Zarządu Głównego TNSW i licznie zebranych Delegatów Kół Wileńskiego, Baranowickiego, Dziśnieńskiego, Słonimskiego, Nieświeskiego, Święciańskiego oraz zaproszonych gości zebranie zagaił Przewodniczący Okręgu Wil. TNSW dyr. Br. Zapaśnik.

Po przemówieniach Pp. Wojewody Wil. W. Raczkiewicza, Kuratora Dr. A. Ryniewicza, senatora ks. kan. Żebrowskiego, Wice-Prezydenta W. Czyża, Prof. Dr. L. Jaxy-Bykowskiego z Poznania, zabrał głos Prof. Uniw. Stef. Bat. Dr. T. Czeżowski, który w obszernym referacie streścił „Stanowisko Uniw. St. Bat. wobec projektowanej przez Ministerstwo W. R. i O. P. Ustawy o Ustroju Szkolnictwa, delegat Zarządu Głównego, TNSW Prof. Dr. Z. Jaxa-Bykowski z Poznania również omawiał projektowaną Ustawę, uzasadniając pogląd TNSW, które jest zwolennikiem utrzymania gimnazjum ośmioklasowego.

Po dyskusji, w której brali udział p. Kurator Dr. A. Ryniewicz, Prof. U. S. B. Massonius, Delegat koła Święciańskiego ks. Siekierko, Ks. Prof. M. Żełudziewicz z Wilna, Delegat koła z Nieświeża Ks. Pr. A. Nowicki Prof. L. Jaxa-Bykowski.

Zjazd uchwalił co następuje:

1. Stojąc na stanowisku uchwał Walnego Zgromadzenia TNSW w Krakowie (kwiecień r. 1927), Zjazd uważa za konieczne dalszą budowę i otoczenie opieką szkolnictwa powszechnego, którego celem jest wyrobienie kulturalne i społeczno-państwowe szerokich warstw społeczeństwa i które powinno stanowić samo w sobie całość zamkniętą, a nie podstawę szkolnictwa ogólnokształcącego.

2. Zjazd oświadcza się stanowczo za utrzymaniem dotychczasowych gimnazjów 8 klasowych, niezależnie od istnienia wysoko zorganizowanych 7-miooddziałowych szkół powszechnych.

3. Zjazd uważa za konieczne podniesienie poziomu przygotowania kandydatów do zawodu nauczycielskiego wszystkich kategoryj.

4. Zjazd oświadcza, iż ogłoszony przez M-stwo W. R. i O. P. projekt ustawy winien ulec zmianom, o ile ma się stać podstawą organizacji szkolnictwa, albowiem obecnie uwzględnia przedewszystkiem pierwiastki społeczno-polityczne, zaniedbuje natomiast względy kulturalne i pedagogiczne.

Po przerwie obiadowej następuje sprawozdanie Zarządu Komisji rewizyjnej i udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi, a następnie wybory, które dały następujące wyniki:

I. Do Zarządu Okręgu wybrani zostali:

Przewodniczący Dyr. Br. Zapaśnik (ponownie), członkowie B. Bińkowski, J. Fela, S. Nestorowicz, H. Łukaszewski, S. Pietraszkiewiczówna, J. Rodziewiczowa, Z. Rokójżo, M. Sokołowska i J. Żelski z Wilna oraz z prowincji T. Czapkiewicz ze Święcian, J. Wojciechowska z Baranowicz i ks. A. Nowicki z Nieświeża.

Kandydaci kol.: M. Andrzejewska, A Bielski, K. Bohdanowicz, J. Gąsiorowska i E. Jakowicki.

II. Do komisji rewizyjnej:

Kol. J. Bałtrukiewicz, J. Stubiedo i E. Żelska.

III. Do Kom. Rozjemczej:

Kol. Prof. Dr. S. Glixelli, W. Koneczny i A. Narwoysz. Kandydaci: ks. M. Żełudziewicz i C. Jurewicz.

W sprawie funduszu pogrzebowego Przewodniczący przypomina uchwałę Walnego Zgromadzenia z r. ubiegłego, w myśl której wszyscy członkowie TNSW na terenie Okręgu Wil. winni wpłacić jednorazowo 1 (jeden) złoty na fundusz pogrzebowy. Z zebranego tą drogą zasiłku i po dodaniu z funduszów Okręgu 2 (dwu) złotych od członka powstaje kapitał, wypłacony przez Zarząd Okręgu rodzinie zmarłego czł. TNSW. Po wyczerpaniu funduszu, członkowie składają nadal po 3 (trzy) złote.

Na wniosek Przewodniczącego Zjazd uchwala ponadto $^1/_3$ obecnego funduszu, którym dysponuje Zarząd Okręgu Wil. TNSW uważać za środki dyspozycyjne. Z pozostałych zaś $^2/_3$ sumy utworzyć fundusz zapomogowy, celem przyjścia z doraźną pomocą członkom TNSW Okr. tut. na zasadach, których opracowanie polecono nowemu Zarządowi.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, zabiera głos przewodniczący kol. Zapaśnik, dziękując wszystkim kolegom i koleżankom, zwłaszcza tym z najdalszych Kół naszego T-wa, za przybycie na Zebranie, oraz nawołując do zrzeszania się w organizacjach nauczycielskich, nie powinno bowiem być wśród nas ludzi, nienależących do stowarzyszeń, które stale troszczą się o dobro szkoły polskiej a przeto o pomyślność i kulturę całego kraju.

Na tem zamknięto 1-szy dzień obrad Walnego Zgromadzenia Delegatów Kół Okr. TNSW.

W dniu 19.XII, jako drugim dniu zjazdu, odbyły się lekcje pokazowe z języka niemieckiego w kl. VI-ej gimn. im. J. Słowackiego (przeprowadził p. prof. Adamczewski) i w kl. III-ej gimn. im. Kr. Z. Augusta (przeprowadziła p. H. Dzikowska). Po lekcjach odbyła się bardzo ożywiona dwugodzinna dyskusja, która świadczyła o wielkiem zainteresowaniu nauczycielstwa oraz pożyteczności podobnych poczynań.

Drugi dzień zjazdu zakończył się odczytem p. Wiz. D-ra Z. Fedorowicza w Pracowni Przyrodniczej, gdzie prelegent podał cenne rady oraz metody prowadzenia lekcyj geografji, która według nowego programu będzie wykładana we wszystkich klasach.

Prezydjum Zjazdu i licznie zebrane nauczycielstwo serdecznie dziękowało prelegentowi za wymienione wskazówki.

Druk. „Lux", Wilno.